

แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการรับรู้ของบุคคลเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรม หากบุคคลมีการรับรู้ภาวะคุกคามของโรค ประโยชน์และอุปสรรคจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพต่อระดับไขมันในเลือดในผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง โดยใช้วิธีดำเนินการทดลองแบบศึกษาสองกลุ่มเปรียบเทียบก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็นข้าราชการจากหน่วยงานราชการที่มารับบริการตรวจสุขภาพประจำปี ณ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จำนวน 6 หน่วยงาน คัดเลือกโดยอาศัยเกณฑ์ของค่าไขมันในเลือดที่ผิดปกติเป็นหลักและตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจำนวน 65 คน ดำเนินการจับคู่กลุ่มตัวอย่าง (Match paired) ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ เพศ อายุ ระดับไขมันในเลือดชนิดแอลดีแอลโคเลสเตอรอล (LDL-Cholesterol) แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 33 คนและกลุ่มควบคุม 32 คน กลุ่มทดลองได้รับเอกสารความรู้และคู่มือการลดไขมันในเลือด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประยุกต์ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพตามปกติ รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบบันทึกระดับโคเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ เอชดีแอล-โคเลสเตอรอลและแอลดีแอล-โคเลสเตอรอล โดยเก็บข้อมูลระดับไขมันในเลือดหลังการทดลองเมื่อครบสัปดาห์ที่ 6 และ 12 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปคือ ร้อยละ เปรียบเทียบระดับไขมันในเลือดก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Factorial ANOVA with Repeated Measurement และทดสอบความแตกต่างพหุรายคู่โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับโคเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ เอชดีแอล – โคเลสเตอรอล และแอลดีแอล – โคเลสเตอรอล ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน
2. ระดับโคเลสเตอรอลและไตรกลีเซอไรด์ของกลุ่มทดลองหลังการทดลองลดลงต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยแสดงว่าการประยุกต์แบบแผนความเชื่อสุขภาพ มีผลทำให้ระดับไขมันในเลือดชนิดโคเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ ลดลง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้ที่มีระดับไขมันในเลือดสูงต่อไป

Health Belief Model is a theory that attempts to explain and predict health behaviors depending on the attitudes and beliefs including perceived threat of disease, perceived benefits and barriers to behavior change. The purpose of this quasi-experimental study was to study the effects of applying Health Belief Model on blood lipid levels among people with hyperlipidemia. The research design was a repeated measurement in two groups. The subjects were 65 government officers from 6 different organizations who took a yearly physical examination at Naresuan University Hospital and were recruited using matched pair technique by gender, age, and LDL-cholesterol levels. The experimental group were received the lipid levels reduction manual produced by the researcher based on Health Belief Model whereas the control group were received only routine guidance for 12 weeks. Data collection was done by using a questionnaire and a lipid level record form. Factorial ANOVA with repeated measurement and least significant difference (LSD) were used for statistical analysis.

The findings were as follows:

1. The subjects in the both group had not significantly differences of Cholesterol, Triglyceride, HDL – Cholesterol and LDL – Cholesterol levels among three times of the experiment.

2. The subjects in the experimental group had significantly lower Cholesterol and Triglyceride levels than before intervention. ($p < .05$)

This study indicated that applying Health Belief Model can effectively reduce Cholesterol and Triglyceride levels among people with hyperlipidemia. The results suggest programs could be used to promote health behavior among the other hyperlipidemia people.